

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 55/22
Luksemburg, 31 marca 2022 r.

Wyrok w sprawie C-472/20
Lombard Lízing

Umowy kredytu denominowane w walucie obcej: niewiążąca opinia sądu najwyższego – wskazująca sądom niższej instancji podejście, jakie należy przyjąć w celu ustalenia ważności lub skuteczności umowy między stronami, jeżeli umowa ta nie może dalej obowiązywać ze względu na nieuczciwy charakter warunku umownego dotyczącego jej przedmiotu – nie stanowi wystarczającej gwarancji dla osób poszkodowanych takim warunkiem umownym

W przypadku nieważności umowy i braku możliwości przywrócenia stanu sprzed jej zawarcia, do sądu krajowego należy przywrócenie równowagi kontraktowej pomiędzy stronami, nie wykraczając jednak poza to co jest w tym celu ściśle konieczne

W dniu 4 grudnia 2009 r. osoba fizyczna zawarła z poprzednikiem prawnym spółki Lombard Finanszírozási Zrt. – instytucją finansową prawa węgierskiego – umowę kredytu na zakup pojazdu. Umowa ta była denominowana we frankach szwajcarskich (CHF), podczas gdy miesięczne raty spłaty kredytu były przeliczane na forinty węgierskie (HUF). Tym sposobem kredyt był obciążony ryzykiem kursowym wynikającym z wahań kursu HUF w stosunku do CHF, które zgodnie z umową spoczywało na kredytobiorcy.

W toczącym się przed sądami węgierskimi sporze pomiędzy spółką Lombard Lízing a kredytobiorcą, podniósł on zarzut nieuczciwych warunków łączącej ich umowy, w zakresie w jakim warunki te obciążają go w całości ryzykiem kursowym. Twierdzi on ponadto, że warunki umowne odnoszące się do ryzyka kursowego nie były zredagowane w sposób jasny i zrozumiały. Tymczasem zgodnie z prawem węgierskim umowa kredytu denominowanego w walucie obcej zawierająca nieuczciwy warunek umowny może zostać uznana za nieważną tylko pod warunkiem, że sąd orzekający o nieważności określi również jej skutki prawne. Skutki te mogą polegać na uznaniu umowy za ważną lub skuteczną do dnia wydania orzeczenia unieważniającego umowę.

Jeśli chodzi o wspomniane wyżej skutki nieważności umowy, organ doradczy Kúrii (Sądu Najwyższego, Węgry) wydał w czerwcu 2019 r. niewiązącą opinię zawierającą wytyczne, którymi powinny kierować się sądy niższej instancji. Zgodnie z jej brzmieniem sądy niższej instancji mogły albo uznać umowę za ważną w taki sposób, że uznaje się, iż została ona denominowana w HUF, według stopy oprocentowania odpowiadającej wartości stopy oprocentowania obowiązującej dla transakcji w HUF w dniu zawarcia tej umowy, powiększonej o zastosowaną marżę, albo – uznać umowę za ważną, maksymalizując kurs wymiany pomiędzy daną walutą obcą a HUF, przy czym stopa oprocentowania ustalona w umowie pozostaje niezmieniona.

Fővárosi Törvényszék (sąd dla miasta stołecznego Budapeszt, Węgry), przed którym zawisała sprawa w apelacji zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy dyrektywa w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich¹ stoi na przeszkodzie krajowej praktyce, w ramach której organ doradczy sądu najwyższego przyjmuje niewiązącą opinię formułującą wytyczne dla sądów niższej instancji w przedmiocie skutków nieważności umów zawierających nieuczciwe warunki umowne. W przypadku, gdyby taka praktyka nie była zgodna z dyrektywą, sąd węgierski zmierza również do ustalenia czy w okolicznościach danej sprawy dyrektywa pozwala mu na przywrócenie stanu, który istniał między stronami umowy przed jej zawarciem.

¹ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29).

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał przypominał, że wspomniana dyrektywa co do zasady nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd najwyższy państwa członkowskiego przyjął, w interesie jednolitej wykładni prawa, wiążące orzeczenia w przedmiocie zasad wykonania tej dyrektywy. Trybunał podkreślił jednak, że dyrektywa pozawala, by sąd krajowy usunął nieuczciwy warunek poprzez zastąpienie go przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym w sytuacjach, w których unieważnienie nieuczciwego warunku zobowiązywałoby sąd do stwierdzenia nieważności danej umowy w całości.

Niemniej jednak niewiążąca opinia sądu najwyższego państwa członkowskiego, która pozostawia sądom niższej instancji – które powinny się nią kierować – możliwość odstąpienia od niej, nie może być traktowana jako gwarancja skuteczności dyrektywy 93/13, zapewniająca osobom poszkodowanym przez nieuczciwy warunek umowy uzyskanie pełnej ochrony.

W tym względzie Trybunał wskazał, że w sytuacji, gdy warunek umowy konsumenckiej dotyczący głównego przedmiotu umowy należy uznać za nieuczciwy, rozpatrywana **dyrektywa nie stoi na przeszkodzie temu by sąd krajowy przywrócił sytuację, w jakiej znajdowałyby się strony gdyby umowa nie została zawarta**. Niemniej jednak **jeżeli przywrócenie stanu poprzedniego okaże się niemożliwe, do sądu krajowego należy zapewnienie, że konsument znajdzie się ostatecznie w sytuacji, w jakiej znajdowałby się, gdyby warunek uznany za nieuczciwy nigdy nie istniał**.

W tym kontekście Trybunał uszczegółowił, że w rozpatrywanej sprawie interes konsumenta mógłby być chroniony w szczególności poprzez zwrot na jego rzecz kwot nienależnie uzyskanych przez kredytodawcę na podstawie warunku uznanego za nieuczciwy. Odnosząc się do ewentualnej zmiany przez sąd krajowy kwalifikacji umowy kredytu denominowanego w walucie obcej na umowę kredytu denominowaną w HUF, Trybunał przypominał, że **uprawnienia sądu nie mogą wykroczyć poza to, co jest ściśle konieczne w celu przywrócenia równowagi kontraktowej między stronami umowy**, a tym samym – ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami, jakie mogłoby spowodować unieważnienie danej umowy kredytu.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793